

Beleidsnota Dierenwelzijn 2024-2029

ingediend door minister Ben Weyts,

Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en
Dierenwelzijn

Inhoudstafel

Inhoudsopgave

Inhoudstafel	2
1. Inleiding door de minister	3
2. Samenvatting	4
3. Omgevingsanalyse.....	4
4. Transversale en horizontale doelstellingen	6
5. Beleidsveld Dierenwelzijn – Inhoudelijk Structuurelement Dierenwelzijn	7
5.1. Strategische Doelstelling 1: Een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren.....	7
5.2. Strategische Doelstelling 2: Ontwikkelen van een efficiënte informatie- en sensibiliseringsstrategie voor alle dieren gericht op diverse, inclusief moeilijk te bereiken, doelgroepen	11
5.3. Strategische Doelstelling 3: Een efficiënt en kwaliteitsvol inspectiebeleid	12
5.4. Strategische Doelstelling 4: Een kordate uitvoering van controles, maatregelen en sancties	13
5.5. Strategische Doelstelling 5: Een digitale sprong voorwaarts	14
6. Lijst met afkortingen	16
7. Bijlagen: Overzicht Beleids- en Regelgevingsinitiatieven (regelgeving, onderzoek en evaluaties).....	16

1. Inleiding door de minister

In de voorbije 10 jaar is het dierenbeleid op Vlaams niveau volwassen geworden. We zijn gestart op basis van een helder principe: Vlaanderen is een warme gemeenschap, die vermijdbaar dierenleed ook maximaal wil vermijden. Vervolgens hebben we veel extra middelen vrijgemaakt, hebben we doortastende keuzes gemaakt, hebben we ook afscheid genomen van een resem achterhaalde praktijken en hebben we een kordate handhaving uitgebouwd.

Waar dierenwelzijn vroeger op het federale niveau een onzichtbare en zelfs half vergeten restbevoegdheid was, daar staat na 10 jaar Vlaams beleid nu dus een zelfzekere en uit de kluiten gewassen beleidsdomein. We hebben een sterke keten uitgebouwd die we in de komende jaren meer dan ooit gaan activeren voor meer dierenwelzijn. Die keten begint op lokaal niveau en gaat via gemeentebesturen, politiezones, parketten, provincies en Vlaams niveau ondertussen zelfs tot in Europa. Vlaanderen zal in de komende jaren ook op dat Europese niveau een voortrekkersrol opnemen, in de eerste plaats samen met onze vrienden van de Vught-groep. Samen met deze Vught-groep doen we pionierswerk op EU-niveau om daar het verschil te maken. Op Europees niveau liggen nog tal van kansen om dierenwelzijn te verbeteren, want veel uitdagingen – zoals de internationaal georganiseerde hondenhandel, de diertransporten en de proefdieronderzoeken – overschrijden onze eigen grenzen.

Niet alleen ons dierenwelzijnsbeleid is volwassen: ook de Vlamingen zijn volwassenen die we ook zo behandelen. Ik bedoel daarmee dat we hen de nodige informatie gaan geven waarmee zij – als zij dat willen – meer diervriendelijke keuzes kunnen maken. Bijvoorbeeld in de supermarkt, want deze regeerperiode rollen we het dierenwelzijnslabel uit. Zo kan je in de winkel kiezen voor producten van producenten die bovenop de wettelijke vereisten nog extra inspanningen doen voor hun dieren. Maar we willen ook meer informatie verschaffen over kwekerijen van honden en katten en over dierenhandelszaken en daarom komt er een actieve openbaarmaking van onze inspectieverslagen. De Vlaming heeft het recht om te weten welke handelaars tiptop in orde zijn.

Een volwassen beleid is ook een beleid dat duidelijke keuzes durft maken. We hebben de voorbije jaren al afscheid genomen van praktijken die geen plaats meer hebben in het hedendaagse Vlaanderen – en dat blijven we durven, ook in complexe dossiers. Daarom laten we het houden van dolfijnen definitief uitdoven in Vlaanderen: uiterlijk in 2037 zullen er bij ons geen dolfijnen of andere walvisachtigen meer gehouden mogen worden in gevangenschap. Het houden van walvisachtigen blijft enkel dan nog mogelijk tijdelijk, door gespecialiseerde opvangcentra voor gekwetste en zieke in het wild levende walvisachtigen met het oog op hun rehabilitatie en vrijlating in de natuur.

Een andere keuze die we duidelijk maken: de handhaving toespitsen op de grote professionele spelers. Er is niets mis met je brood verdienen aan bijvoorbeeld fokken, maar er is véél mis met dieren tekort doen of zelfs kwaad doen uit louter winstbejag. We kunnen niet streng zijn voor particulieren als we niet eerst streng zijn voor gehaide professionelen die procedures uitbuiten.

We doen voor ons dierenwelzijnsbeleid een beroep op bondgenoten – en dat zijn er gelukkig steeds meer. Op steeds meer plaatsen groeit het bewustzijn van en de gevoeligheid voor dierenleed. Bijvoorbeeld ook in onderzoekslaboratoria, waar de alternatieven voor dierproeven terrein winnen. In deze regeerperiode willen we verdere stappen zetten en ook bepaalde soorten dierproeven aan banden leggen. Andere bondgenoten zijn onder meer de lokale besturen, die in deze regeerperiode allemaal een samenwerking zullen aangaan met een dierenasiel. Die dierenasielen zijn misschien nog wel de belangrijkste bondgenoten, die we

dan ook structureel financieel ondersteunen. In deze regeerperiode wil ik maximaal de asielen helpen bij hun uitdagingen, bijvoorbeeld ook op het gebied van vergunningsproblemen.

Dat en nog veel meer leest u in dit document. Er is veel veranderd sinds dierenwelzijn in 2014 over kwam naar Vlaanderen, maar niet onze basisprincipes en niet onze ambities. We zullen er blijven alles aan doen om nog beter om te gaan met diegenen die zichzelf niet kunnen beschermen: onze dieren.

2. Samenvatting

Deze legislatuur wordt verder ingezet op het ontwikkelen, uitdragen en handhaven van een breed, gedragen dierenwelzijnsbeleid. Naast de recurrente processen en de dagelijkse werking, wordt sterk ingezet op verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn voor alle diergroepen. Een belangrijke focus ligt hierbij op het implementeren van de Vlaamse Dierenwelzijnscode.

3. Omgevingsanalyse

Vlaanderen is een warme gemeenschap die vermijdbaar dierenleed ook effectief wil vermijden. Ook binnen de Europese Unie neemt Vlaanderen een voortrekkersrol op inzake dierenwelzijn. Hoewel de Vlaamse Regering normaliter uitgaat van het principe 'no goldplating', kan Vlaanderen na overleg met betrokken actoren en een economische impactmeting en mits flankerende maatregelen en redelijke termijnen er toch voor kiezen om dierenwelzijn te laten primeren op economische belangen. Het dierenbeleid heeft daarmee een belangrijke uitzondering gekregen binnen het regeerakkoord.

Belangrijke bondgenoten voor het Vlaamse dierenbeleid zijn de lokale besturen en de dierenasielen. Maar we kijken ook naar de politiezones, de parketten en eigenlijk naar iedereen die het dierenwelzijn mee naar een hoger niveau kan tillen. We voeren in deze regeerperiode opnieuw een ambitieus beleid, waarbij we verder kunnen bouwen op de Vlaamse Codex Dierenwelzijn die de bekroning was van de vorige regeerperiode. Daarnaast stemmen we maximaal af met andere beleidsdomeinen en met de milieu- en ruimtetak binnen het beleidsdomein Omgeving, zodat de impact van dierenwelzijnsmaatregelen ook daar in ogenschouw wordt genomen. Het sluitstuk van ons dierenbeleid is een kordate en doortastende handhaving, inclusief strenge straffen voor dierenbeulen.

Dierenwelzijn is in Vlaanderen uitgegroeid tot een volwaardig beleidsthema. Op federaal niveau was het vroeger een verwaarloosde en zelfs wat vergeten bevoegdheid, maar sinds de regionalisering in 2014 heerst er een nieuw elan. In Vlaamse handen werd het stap voor stap een zichtbare bevoegdheid, met belangrijke beslissingen en duidelijke keuzes. Dit sluit naadloos aan bij hoe de Vlamingen zelf omgaan met hun (huis)dieren. De rol van het dier in de maatschappij wordt alsmaar relevanter, tegelijkertijd stellen we vast dat er nog altijd verschillende meningen en opvattingen bestaan van hoe je met dieren moet omgaan. Er is nu dan ook meer dan ooit nood aan een sterk dierenwelzijnsbeleid gekoppeld aan een kordaat en krachtig handhavingsbeleid. Een versterkte inspectiedienst in een geïntegreerde beleidscyclus speelt daarin een belangrijke rol. Het opvolgen van nieuwe trends, exploreren van innovatieve technologieën, ... daagt Dierenwelzijn Vlaanderen dagelijks uit om verder te professionaliseren.

Het dierenwelzijnsbeleid dekt het volledige spectrum van dieren die gehouden worden, met andere woorden van gezelschapsdieren tot dieren die in landbouwbedrijven, dierentuinen of in laboratoria worden gehouden. Elke diergroep heeft zijn specifieke kenmerken en noden.

De **landbouwdieren** maken met meer dan 50 miljoen gehouden dieren de grootste groep uit. Maatregelen op Europees niveau garanderen al sinds enige tijd een minimum aan bescherming voor de intensief gehouden dieren, en deze kunnen in de toekomst nog uitgebreid worden. Als Vlaanderen nemen we op Europees niveau een voortrekkersrol op waarbij we onder andere een actieve rol spelen in de zogenaamde Vught-groep met Denemarken, Duitsland, Nederland, Zweden en Oostenrijk waarmee we onder meer gezamenlijk voorstellen indienen bij de Europese Commissie.

We willen erop toezien dat de omstandigheden waarin landbouwdieren gehouden, vervoerd en geslacht worden, tegemoet komen aan de meest recente inzichten op vlak van dierenwelzijn en rekening houden met een positief welzijn. Waar dat niet het geval zou zijn, onderzoeken we de mogelijkheden om vooruitgang te boeken. We hebben daarbij oog voor en zoeken oplossingen binnen de héle keten. Letsels aan de voetzolen van kippen en kalkoenen kunnen bijvoorbeeld aangeven dat de kwaliteit van het strooisel waarop ze gehouden worden ondermaats is. Door deze letsels in de slachthuizen te controleren kan feedback gegeven worden aan inspectiediensten en veehouders voor remediërende maatregelen. We zijn ook waakzaam voor nieuwe trends zoals alpacaboerderijen of struisvogelknuffelen, waar het dierenwelzijn mogelijk in het gedrang kan komen.

De **gezelschapsdieren** omvatten een eveneens ruime groep soorten die door de mens worden gehouden als gezelschap, waarbij ze vaak worden beschouwd als deel van het gezin. Daar waar dierenwelzijnsproblemen bij particuliere houders vaak het gevolg zijn van onwetendheid, zijn het bij professionele kwekers en handelaars weleens commerciële belangen die het dierenwelzijn bewust in het gedrang brengen. Bijkomende problematieken zoals het verzamelen van veel te veel dieren, overbevraagde dierenasielen met specifieke rassen, de invoer van buitenlandse asielhonden met hun gezondheids- en gedragsproblematiek, ..., zijn bekende uitdagingen die we opnemen.

In Vlaanderen werd reeds een kwalitatieve regelgeving uitgewerkt voor gezelschapsdieren. Onze regelgeving stond zelfs model voor de recente EU-Verordening die onder ons Voorzitterschap binnen de Europese Raad door de lidstaten werd goedgekeurd. We kijken uit naar de bespreking ervan in het Europese Parlement.

Exotische dieren worden niet beschouwd als gezelschapsdieren, maar zijn voor een aantal mensen een boeiende en passionerende activiteit. Het houden van zoogdieren en reptielen is wel beperkt op basis van een zogenaamde positieve lijst. Ook in dierentuinen gelden normen voor het houden van dieren. De wetenschappelijke kennis over deze diersoorten en hun behoeften is de laatste jaren sterk geëvolueerd, wat een regelmatige evaluatie van de bestaande normen nodig maakt.

Er zijn ook dieren die worden gebruikt in **dierproeven**. Testen op dieren om niet alleen mensen, maar ook dieren zelf te kunnen genezen, is een complexe ethische aangelegenheid: noodzakelijk omdat ze nu eenmaal essentieel zijn in bijvoorbeeld onderzoek naar de behandeling van verschrikkelijke ziektes (overigens bij mens én bij dier), maar ook een kwaad omdat dieren er nu eenmaal bij lijden en zelfs sterven. Het gaat met andere woorden om een complexe ethische aangelegenheid. Het gebruik van dieren in dierproeven is strikt geregeld en wordt ook van nabij opgevolgd, vanuit Vlaanderen en vanuit de Europese Commissie. Dierproeven mogen enkel uitgevoerd worden door een hiervoor erkende inrichting en dit enkel na evaluatie en goedkeuring door een ethische commissie. Deze gaat onder andere na of het 3V-principe (= vervanging, vermindering en verfijning) wel wordt nageleefd. We rollen actieplannen uit om het gebruik van proefdieren te verminderen.

De **Dierenwelzijnscode**x die werd goedgekeurd in 2024 bevat niet alleen een actualisering van de vroegere dierenwelzijnswet, maar biedt tevens een decretale basis voor tal van nieuwe uitvoeringsbepalingen zoals bijvoorbeeld het opstellen van een lijst van dieronvriendelijke producten, de modaliteiten voor verplichte beschutting voor weidedieren of het voorzien en uitwerken van alternatieve straffen.

Sensibilisering en informeren zijn altijd noodzakelijk om mensen te onderrichten over de behoeften van de verschillende diergroepen en hen te overtuigen van het belang van dierenwelzijn. Dit biedt tevens de mogelijkheid om de bestaande en nieuwe regels op het vlak van dierenwelzijn bekend te maken bij het brede publiek. Een doelgerichte, efficiënte sensibiliseringsstrategie met oog voor moeilijk te bereiken groepen is dan ook onontbeerlijk.

Het sluitstuk van ons dierenwelzijnsbeleid is een kordaat en adequaat **controle- en handhavingsbeleid**. We spitsen controles in de eerste plaats toe op de grote professionele spelers, omdat hierbij nu eenmaal de meeste dieren betrokken zijn. We breiden de mogelijkheden op gebied van handhaving nog verder uit, door bijvoorbeeld het opleggen van maatregelen bij vaststelling van overtredingen, met inbegrip van opleidingen voor overtreders. Daarnaast gaan we nog nauwer samenwerken met de politiediensten en de parketten.

4. Transversale en horizontale doelstellingen

Niet van toepassing.

5. Beleidsveld Dierenwelzijn – Inhoudelijk

Structuurelement Dierenwelzijn

5.1. Strategische Doelstelling 1: Een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren

Elke diergroep heeft zijn eigen specifieke kenmerken en noden en wordt geconfronteerd met specifieke dierenwelzijnsrisico's. Ik voer daarom een beleid op maat dat rekening houdt met de eigenheid van elke diergroep teneinde het welzijn van alle dieren maximaal te garanderen. Daarbij hou ik rekening met de meest recente wetenschappelijke kennis, relevante maatschappelijke context en ethische inzichten. Hoewel de Vlaamse Regering normaliter uitgaat van het principe 'no goldplating', kan Vlaanderen na overleg met betrokken actoren en een economische impactmeting en mits flankerende maatregelen en redelijke termijnen er toch voor kiezen om dierenwelzijn te laten primeren op economische belangen.

5.1.1. Operationele doelstelling 1: Nieuw beleid uitrollen

Ik bouw het Vlaamse dierenwelzijnsbeleid verder uit. De Vlaamse Codex Dierenwelzijn biedt hiervoor een goede basis. Concreet zal ik in de komende jaren onder meer dieronvriendelijke producten aan banden leggen; cameratoezicht instellen in elk slachthuis; het verbod op kooien voor legkippen begeleiden; de verplichte beschutting voor dieren die buiten gehouden worden faciliteren en een verbod uitrollen op wekelijkse dierenmarkten, op lijmvallen, op het kweken van dieren bedoeld voor diergevechten, op seksuele handelingen met dieren, op het verven of kunstmatig kleuren van dieren, op de invoer van wildvang en de import van producten van exotische dieren wanneer de productie daarvan gepaard gaat met veel dierenleed. Waar nodig werk ik met uitvoeringsbesluiten en zet ik in op informeren en sensibiliseren rond nieuwe wetgeving.

5.1.2. Operationele doelstelling 2: Verbeteren van het welzijn van landbouwdieren

We gaan aandachtig toekijken op het welzijn van landbouwdieren. Zo is er nu een decretale basis om zelfstandige dierenartsen in te zetten voor controles in de landbouw. Daarnaast wil ik het welzijn van deze dieren ook actief verbeteren.

Een veelvoorkomende aandoening bij vleeskippen en kalkoenen in intensieve houderijsystemen zijn voetzoollletsels die veel pijn veroorzaken. Net zoals de regelgeving van toepassing op het welzijn van de kalkoenen zal de regelgeving met betrekking op het welzijn van de vleeskippen daarom aangevuld worden met modaliteiten om deze letsels met opgeleid personeel vast te stellen in het slachthuis en die vaststellingen terug te koppelen naar de pluimveehouder zodat deze alle nodige maatregelen kan nemen om deze aandoening zo veel mogelijk terug te dringen.

Gelijktijdig laat ik een onderzoek opstarten naar de haalbaarheid van het verplicht gebruik van trager groeiende kippenrassen en zal ik nagaan hoe de maximale bezettingsdichtheid in de huisvesting van kalkoenen, vleeskippen en varkens verlaagd kan worden, om te zorgen voor meer dierenwelzijn, telkens rekening houdend met het gegeven dat de stikstofuitstoot niet mag verslechteren.

Ik wil ook gerichte controles op de roostervloeren in varkensstallen om sterfte van varkens in mestputten te voorkomen. We bekijken daarvoor mogelijke methodes en het kader waarbinnen dat dit kan.

Tenslotte, het doden van eendagshaantjes wordt verboden op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum. Die datum wordt bepaald van zodra de geslachtsbepaling van kuikens in het ei haalbaar is voor dag 12 na incubatie. De Vlaamse Regering kan uitzonderingen op het verbod voorzien.

5.1.3. Operationele doelstelling 3: Begeleiden van dierentuinen naar het houden van dieren volgens de nieuwste wetenschappelijke kennis op vlak van dierenwelzijn.

Dierentuinen zijn waardevol voor onder meer educatie en conservatie. Ik ondersteun de dierentuinen en breng de nieuwste inzichten over het welzijn van dierentuindieren onder de aandacht van het personeel in dierentuinen door opleidingen. We willen de diervriendelijke inspanningen van de dierentuinen stimuleren, belonen en in de kijker zetten door het uitreiken van een prijs voor diervriendelijke initiatieven in dierentuinen.

5.1.4. Operationele doelstelling 4: Aanscherpen van de normen voor het houden van niet-gedomesticeerde dieren door particulieren en in dierentuinen

Ik laat de minimumnormen voor het houden van dieren in dierentuinen evalueren en waar nodig zal ik ze aanscherpen. Het gaat dan bijvoorbeeld over de minimumnormen voor het houden van vogels in dierentuinen, rekening houdend met de nood aan positief welzijn voor deze dieren. De positieve lijst met zoogdieren en reptielen die gehouden mogen worden, zal onverkort toegepast en waar nodig aangepast worden.

Ik beëindig de discussies over het laatste dolfinarium in Vlaanderen en kies definitief voor een uitdoofscenario. Tegen uiterlijk 2037 zetten we het houden van walvisachtigen volledig stop in Vlaanderen. Eerder hebben we al enkele verplichtingen opgelegd ter verbetering van het welzijn van de bestaande dieren. Zo moet er onder meer een buitenbassin gebouwd worden tegen 2027. Nu zetten we een stap verder. Op het moment dat het nieuwe buitenbassin volledig afgeschreven is – in 2037 – eindigt het verhaal van het dolfinarium sowieso definitief – als er al niet vroeger een einde aan komt. Het houden van walvisachtigen blijft enkel dan nog mogelijk tijdelijk, door gespecialiseerde opvangcentra voor gekwetste en zieke in het wild levende walvisachtigen met het oog op hun rehabilitatie en vrijlating in de natuur.

5.1.5. Operationele doelstelling 5: Belanghebbenden op duurzame wijze betrokken houden bij het maximaal vervangen, verminderen en verfijnen van dierproeven, binnen een kader van verantwoorde omgang met dieren

Het is essentieel dat dierproefvrije methoden bestaan, geaccepteerd worden en breed bekend en toegankelijk zijn. Ik stimuleer onderzoeksinstellingen en bedrijven om maximaal dierproefvrije methoden te gebruiken wanneer mogelijk en wil hiervoor in een transitiebudget voorzien. Ik moedig de sector aan om volop in te zetten op kennisdeling en samenwerking. Daarbij stimuleer ik onderzoekers ook om hun resultaten van dierproeven maximaal te delen met het oog op het voorkomen van onnodige herhalingen. We rollen het actieplan ter

vermindering van dierproeven uit. Er komt ook een verplichte retributie voor wie een aanvraag doet om te werken met proefdieren. We gebruiken de opbrengsten hiervan om het dierenwelzijn te versterken.

Ik zet in op een zorgzame omgang met proefdieren en een hoog niveau van dierenwelzijn in de Vlaamse laboratoria door de lokale dierenwelzijnscellen te versterken en in te zetten op goed opgeleid en competent labopersoneel. De ethische commissies zal ik versterken zodat ze hun rol als poortwachter nog beter kunnen opnemen en alleen vergunningen afleveren voor dierproeven die echt noodzakelijk zijn.

Ik streef ook naar een verbod op dierproeven voor de ontwikkeling van detergenten en een verbod op dierproeven die gebruik maken van honden, katten en primaten. We bekijken wat de noodzakelijke randvoorwaarden zijn.

5.1.6. Operationele doelstelling 6: Het kennelbesluit: evalueren en waar nodig aanscherpen

We evalueren de regelgeving rond erkende inrichtingen en waar nodig sturen we bij. Ook het groter welzijnsrisico in grote kwekerijen en de vraag vanuit de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn om de binnenlandse kweek te bevorderen worden meegenomen bij deze evaluatie. Er komen ook meer gedetailleerde regels voor het adverteren van honden en katten.

We streven ernaar nieuwe hondeneigenaars van rassen die als gevaarlijk worden beschouwd en rassen die het vaakst in de dierenasielen zitten, te verplichten naar een hondenschool te gaan.

5.1.7. Operationele doelstelling 7: Controleren van de populatie van honden en katten in dierenasielen en structurele en uitgebreide ondersteuning voor deze inrichtingen

We willen asielen die kampen met een toestroom van (te) veel honden en katten helpen. Daarbij baseren we ons op de aanbevelingen van die hiervoor opgerichte werkgroep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. We hebben bijzondere aandacht voor rassen waarvan er traditioneel een overaanbod aanwezig is in de asielen. Ik laat ook onderzoeken hoe we een verplichte bedenktijd voor het verwerven van een huisdier kunnen invoeren.

Tegelijk werk ik regelgeving uit rond de instroom van buitenlandse asiel- en zwerfhonden en -katten, die nu in grote getale Vlaanderen binnenkomen. Er wordt in dit kader ook een registratiesysteem uitgewerkt voor organisaties die dieren importeren vanuit het buitenland.

Ik ondersteun asielen structureel, zowel inhoudelijk als ook financieel. We werken samen aan de verdere professionalisering van hun werking en ik herbekijk in dit kader ook de bestaande steunregeling om deze nog meer te richten op dierenasielen die bij controles afgestane of in beslag genomen dieren opvangen. Ik wil ook het gemeenschappelijke boekhoudkundig en beheerssysteem verbeteren om de administratieve lasten voor onze asielen verder te verlichten.

Mijn doelstelling is om onze asielen bij te staan in al hun uitdagingen. Daarom faciliteer ik in overleg met de bevoegde instanties een wettelijke oplossing voor de vergunningsproblematieken waarmee heel wat dierenasielen geconfronteerd worden.

5.1.8. Operationele doelstelling 8: Doordacht fokbeleid bij honden en katten

Vlaanderen wil (ook internationaal) een voortrekkersrol opnemen op het gebied van erfelijke aandoeningen: genetische defecten die er vaak door de mens 'ingefokt' zijn, er ook weer 'uitfokken' om op die manier heel veel dierenleed te vermijden. Dit is een ongelofelijk ambitieus project van lange adem, maar we geloven er sterk in. Daarom maken we deze regeerperiode werk van een doordacht fokbeleid bij honden en katten om erfelijke aandoeningen zoveel mogelijk uit te sluiten en de genetische diversiteit te behouden en te verhogen. Hiertoe zetten we in op de ontwikkeling van een tool ter uitvoering van het fokkerijbesluit, dat het fokken van gezonde rashonden, en -katten moet bevorderen. De stamboom zal voortaan dienen als een kwaliteitslabel dat een zekere garantie kan bieden aan de koper over de gezondheid en het welzijn van een aangekochte hond of kat. We willen echt afrekenen met de sterke verspreiding van dieren die (vaak na enige jaren) zware gezondheidsproblemen ontwikkelen, die hun levenskwaliteit sterk aantasten (en de baasjes vaak hartzeer en hoge rekeningen bezorgen). Ik moedig alle honden- en kattenfokkers maximaal aan om zich aan te sluiten. Na een evaluatie wordt nagegaan of het wenselijk en haalbaar is om over te gaan tot een verplichte deelname.

5.1.9. Operationele doelstelling 9: We organiseren en ondersteunen de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is één van de belangrijke organen die mij als minister voor Dierenwelzijn en Dierenwelzijn Vlaanderen (de Afdeling Dierenwelzijn van het Vlaams Departement Omgeving) met adviezen bijstaat bij de ontwikkeling van het beleid. Dierenwelzijn Vlaanderen zorgt voor de ondersteuning en begeleiding van deze Raad. Tegen het einde van de huidige mandaatsperiode van de Raad wordt een evaluatie gemaakt van de werking en de samenstelling, zodat voor de nieuwe mandaatsperiode een Raad met een waar nodig aangepaste samenstelling en werking geïnstalleerd kan worden.

5.1.10. Operationele doelstelling 10: Vlaanderen is een voortrekker in Europa

We willen internationale uitdagingen zoals de puppyhandel en lange dierentransporten ook met internationale oplossingen beantwoorden. Binnen Europa is het dierenwelzijnsbeleid nog pril, maar Vlaanderen neemt een voortrekkersrol op om dat te veranderen. Dat doen we samen met gelijkgestemde landen. Als actief lid van de Vught-groep dring ik aan op bijkomend Europees dierenwelzijnsbeleid en werk ik mee aan een snelle goedkeuring en uitvoering van de lopende en nieuwe wetgevingsvoorstellen. Zo pleit ik onverkort voor onder meer een verbod op het chirurgisch castreren van biggen en de invoering van positieflijsten op EU-niveau. Vlaanderen wil zich laten inspireren waar nuttig en wil waar mogelijk ook de rest van Europa inspireren. Het feit dat ook Europese gerechtshoven bijvoorbeeld het Vlaams verbod op onverdoofd slachten steeds bevestigd hebben, zet de deur open om ook in andere lidstaten dit vermijdbare dierenleed te vermijden.

De commerciële invoer van pups en kittens maak ik maximaal voordelig aan samenwerkingsovereenkomsten met de herkomstlanden met inbegrip van structurele controles, rekening houdend met Europese handelsvoorschriften. Hierin voorzie ik een grensoverschrijdend identificatie- en registratiesysteem voor honden en katten. Ik pleit voor de uitrol van dergelijk systeem in de hele EU.

5.2. Strategische Doelstelling 2: Ontwikkelen van een efficiënte informatie- en sensibiliseringsstrategie voor alle dieren gericht op diverse, inclusief moeilijk te bereiken, doelgroepen

Het ontwikkelen van een doeltreffende informatie- en sensibiliseringsstrategie voor alle dieren is van groot belang. We richten ons op diverse doelgroepen, waaronder mensen die moeilijk te bereiken zijn. Door gerichte communicatie en bewustwording gaan we het welzijn van dieren bevorderen. Dit omvat onder andere voorlichting, educatie en samenwerking met lokale gemeenschappen en organisaties.

5.2.1. Operationele doelstelling 11: Voeren van sensibiliseringsacties en gerichte campagnes voor specifieke doelgroepen

Ik zet volop in op sensibilisering over dierenwelzijn in het algemeen maar ook over specifieke thema's waarover we best herhaaldelijk communiceren zoals bv. de verplichte sterilisatie van katten. Sensibilisering is in de eerste plaats gebaseerd op het gevoerde beleid met als basis analyses of wetenschappelijk onderzoek. Op basis hiervan kan gekozen worden om doelgroep-specifieke campagnes te voeren al dan niet in samenwerking met bepaalde partners. Hierbij worden goede praktijken gepromoot zodat koper en verkoper worden gewezen op hun verantwoordelijkheden. Er komt héél wat kijken bij het aanschaffen van een huisdier en dit moet dus altijd een weloverwogen keuze zijn.

Ik trek naar onze scholen met een educatief project op maat van klassen. Hierbij wordt de ruime omgeving van de school betrokken zoals lokale besturen, dierenartsen en dierenasielen.

Voor campagnes over specifieke diersoorten of sectoren wordt gekeken naar de relevante doelgroepen en kanalen. Zo lanceer ik assertieve campagnes die onder andere het aantal impulsaankopen van huisdieren moet verminderen.

Er zal ook gericht gesensibiliseerd worden richting de varkenshouders over het onrechtmatige van het routinematig couperen van biggenstaarten en de sterfte van varkens in mestputten. Hiertoe gaan we in overleg met de relevante partners.

Ik werk samen met de landbouwsector om te informeren over landbouwdieren en in dit kader zal Dierenwelzijn Vlaanderen ook deelnemen aan de landbouwbeurs Agriflanders.

We rollen het uniforme Dierenwelzijnslabel 'Beter voor Dieren' uit, om consumenten beter te informeren. Het label fungeert ook als promotie voor de diervriendelijke productie van voedsel. Het is een beloning voor alle producenten die extra inspanningen doen bovenop de wettelijke vereisten. Er zijn heel wat Vlamingen die hier rekening mee willen houden bij hun inkopen in de supermarkt. Zij moeten beter en duidelijker geïnformeerd worden dan vandaag gebeurt.

Specifieke stakeholders zoals bijvoorbeeld dierenasielen, slachthuizen en vervoerders van dieren krijgen een nieuwsbrief met informatie over de regelgeving en aandachtspunten.

De politie wordt systematisch geïnformeerd via hun eigen kanalen Wikipol en er worden ook opleidingen op maat voor hen georganiseerd.

Lokale besturen zijn een zeer belangrijke schakel om correcte informatie te verspreiden en een breed doelpubliek te bereiken en sensibiliseren. Ik reik hen instrumenten aan zoals bijvoorbeeld campagnebeelden, flyers, affiches, kant-en-klare teksten, ... en er worden voor hen ook netwerkevents rond dierenwelzijn georganiseerd.

Voor doelgroepen die moeilijker te bereiken zijn, wordt gekeken naar samenwerkingen met nuttige partners.

5.2.2. Operationele doelstelling 12: Het publiek informeren via digitale kanalen

We transformeren de website Huisdierinfo tot een nog meer aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke website die een verhoogde zichtbaarheid heeft op sociale media zoals Facebook en Instagram. We gaan via deze kanalen ook meer op zoek naar interactie met het doelpubliek omdat dit de verbondenheid vergroot.

Ik laat parallel ook de huisdierfiches evalueren en actualiseren zodat ze aangepast zijn aan de laatste wetenschappelijke inzichten.

5.2.3. Operationele doelstelling 13: Meer zichtbaar maken van de werking van Dierenwelzijn Vlaanderen

Dierenwelzijn Vlaanderen communiceert open over haar werking via bijvoorbeeld de actieve openbaarheid van de inspectieverslagen van de erkende kwekers, kwekers-handelaars en dierenhandelszaken, de adviezen van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, de lijst van erkende inrichtingen, cijfers uit Dog-ID en Cat-ID, de cijfers van de asielen, wetenschappelijke onderzoeken, niet-technische samenvattingen van dierproeven, De openbaarmaking van de inspectieverslagen is nieuw voor Dierenwelzijn, maar is al goed ingeburgerd in andere beleidsdomeinen. De Vlamingen hebben dan ook recht om te weten hoe de overheid bepaalde instellingen evalueert, zodat zij bij het maken van hun keuzes beter geïnformeerd zijn.

De digitalisering van Dierenwelzijn Vlaanderen zorgt voor een betere monitoring en rapportering over de werking waardoor er sneller en meer op geregelde basis gecommuniceerd kan worden. Dierenwelzijn Vlaanderen groeit zo meer dan ooit uit tot de referentie in Vlaanderen op het vlak van betrouwbare communicatie over dierenwelzijn. Als expertisecentrum zal Dierenwelzijn Vlaanderen zeker ook de lokale besturen en de politie actief ondersteunen bij hun communicatie en sensibilisering over dieren.

5.3. Strategische Doelstelling 3: Een efficiënt en kwaliteitsvol inspectiebeleid

Zowel de Afdeling Dierenwelzijn in het geheel als de inspectiedienst in het bijzonder zijn sinds de regionalisering fors uitgebreid. Een bewuste beleidskeuze, waar we ook aan vasthouden. De nodige omkadering en ondersteuning zijn belangrijk, onder meer door dataverzameling en -analyse, overleg en samenwerking binnen en buiten Dierenwelzijn Vlaanderen.

5.3.1. Operationele doelstelling 14: Een proactieve handhaving door in te zetten op een risico gebaseerd controleplan.

We hanteren bij het handhavingsbeleid een risico-gebaseerd controleplan. In dit plan staan preventie en vroegtijdige interventie centraal. Door gebruik te maken van goed uitgewerkte risicobeoordelingen worden inspecties gericht uitgevoerd. Dit betekent dat we meer prioriteit geven aan bepaalde bedrijven of inrichtingen die een hoger risico vormen op dierenwelzijnsproblemen. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor de grote spelers. De indruk mag nooit ontstaan dat alleen kleine garnalen gevat worden, terwijl grote vissen door de mazen van het net glippen.

5.3.2. Operationele doelstelling 15: Monitoren en analyseren van trends

Dierenwelzijn Vlaanderen is een moderne en professionele organisatie, die voor de beleidsontwikkeling en dagelijkse werking goed gebruik maakt van datacollectie, databeheer en analyse van deze data en trends. We houden de vinger aan de pols en detecteren problemen zo snel mogelijk.

Door efficiënt gebruik te maken van deze data, worden potentiële risico's en trends nauwkeurig geïdentificeerd en geprioriteerd. Daardoor detecteren we overtredingen sneller en werken we proactief aan het voorkomen van dierenwelzijnsproblemen.

5.3.3. Operationele doelstelling 16: Sterkere samenwerking met andere besturen/overheden/actoren

Ik wil het dierenwelzijn in Vlaanderen ook verder verbeteren door een nog nauwere samenwerking met diverse partners zoals het FAVV, de politie, parketten, de lokale besturen,... . We hebben hier de voorbije jaren al enorme stappen vooruit gezet, waardoor bijvoorbeeld de politiezones nu quasi allemaal een aanspreekpunt hebben voor dierenwelzijn. Er is een netwerk opgezet dat op het terrein een voelbaar verschil maakt. We gaan dat netwerk verder versterken en voeden. We zorgen ervoor dat elke lokale politiezone minstens één verantwoordelijke Dierenwelzijn heeft en dat elk lokaal bestuur verbonden is met minstens één dierenasiel. Door middel van structureel overleg en het afsluiten of vernieuwen van samenwerkingsprotocollen maken we gezamenlijke inspanningen nog beter gecoördineerd en nog effectiever. Bestaande overeenkomsten worden regelmatig geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd, zoals bijvoorbeeld het hitte- en koudeprotocol met de slachthuissector.

We zorgen voor meer uitwisseling van kennis en expertise door middel van regelmatige en gestructureerde overlegmomenten, waardoor er beter geïnformeerde beslissingen kunnen genomen worden en handavingsmaatregelen ook efficiënter worden uitgevoerd. Doorgedreven samenwerking met partners bevordert een snelle en gecoördineerde reactie op inbreuken en zorgt voor een meer doeltreffende inzet van middelen.

Daarnaast bespreek ik met de collega's op federaal niveau de problematieken met betrekking tot dierenwelzijn zoals bijvoorbeeld het sterven van dieren bij stalbranden en de verkoop en het gebruik van vuurwerk.

5.4. Strategische Doelstelling 4: Een kordate uitvoering van controles, maatregelen en sancties

Elke vorm van dierenverwaarlozing en -mishandeling moet adequaat en kordaat bestraft worden. We focussen in de eerste plaats op dierenbeulen die bewust en bijvoorbeeld uit winstbejag leed veroorzaken.

5.4.1. Operationele doelstelling 17: Optimaliseren en versterken van Dierenwelzijn Vlaanderen

Dierenwelzijn kent een duidelijk en steeds verder groeiend maatschappelijk belang. Dierenverwaarlozing en dierenmishandeling krijgt dan ook een hoge prioriteit in het vervolgingsbeleid. We geven de afdeling dierenwelzijn daar de nodige middelen en capaciteit voor.

We verbeteren daarom de werking van de afdeling dierenwelzijn rekening houdend met de inhoud en de aanbevelingen uit het laatste rapport van Audit Vlaanderen. Daarnaast zullen ook de zogeheten dierenartsen met opdracht verder ingezet worden voor controles.

5.4.2. Operationele doelstelling 18: Effectieve en passende sanctionering na overtredingen

Er komen voor het eerst administratieve geldboetes voor schendingen van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn. Dit is een grote stap vooruit: we gaan nu een volledig zelfstandig sanctioneringsbeleid voeren, zodat we ook sterker een afschrikkingsbeleid kunnen voeren om zo toekomstige overtredingen of schendingen te voorkomen.

Om het nieuwe boetebeleid volledig en correct te implementeren, zijn nog enkele beperkte aanpassingen van de Codex Dierenwelzijn noodzakelijk waaronder het mogelijk maken van bestuurlijke transacties. De betrokken artikels van de Codex zullen in werking treden op 1 januari 2026.

Met het Openbaar Ministerie werden gezamenlijke afspraken gemaakt (COL04/2019). Deze zullen in licht van de nieuwe codex opnieuw geëvalueerd worden. We onderzoeken welke bijkomende aanpassingen nodig zijn om het nieuwe bestuurlijke sanctioneringsproces zo efficiënt mogelijk te laten werken, zoals bijvoorbeeld het uitwerken van alternatieve sancties (vorming, professionele begeleiding en taakstraffen).

We trachten zeker ook de evoluties van rechterlijke procedures en vonnissen inzake Dierenwelzijn in kaart te brengen.

5.4.3. Operationele doelstelling 19: Een degelijk controle- en handhavingsbeleid

Er worden veel dieren gehouden door particulieren, maar de meeste dieren worden gehouden in inrichtingen waar gezelschapsdieren gekweekt en verhandeld worden, op landbouwbedrijven, in dierentuinen, in proefdierlaboratoria en in slachthuizen. We kiezen er uiteraard voor om prioriteit te geven aan die plaatsen waar het grootste risico bestaat dat het grootste aantal dieren lijden.

We spelen ook reactief in op klachten die we krijgen van het Vlaamse publiek. Daarnaast voorziet het controleplan proactieve controles bij bedrijven en tijdens transport.

Ik laat ook de erkenningsplicht handhaven voor de rasverenigingen die zich toeleggen op de fokkerij van honden en katten en voor opvangcentra voor uitheemse wilde dieren in nood.

5.5. Strategische Doelstelling 5: Een digitale sprong voorwaarts

Binnen Dierenwelzijn Vlaanderen stijgt de nood aan nog meer professionele digitale toepassingen die de dagelijkse interne en externe werking optimaal ondersteunen. We bekijken daarom hoe we processen en het gebruik van technologieën kunnen optimaliseren om de werking verder te verbeteren.

5.5.1. Operationele doelstelling 20: Professionaliseren door digitalisering en exploreren van innovatieve technologieën

Ik zet in op digitalisering om de werking van Dierenwelzijn Vlaanderen en haar partners te optimaliseren en te ondersteunen en blijf alert voor de ontwikkeling van nieuwe technologieën.

In dit kader wordt er werk gemaakt van de ontwikkeling van een dossier-opvolgingsstelsel voor de uniforme registratie van meldingen en controles en de automatische generatie van documenten en rapporten uit de geregistreerde data.

Er wordt tevens gestart met de ontwikkeling van nieuwe digitale toepassingen (o.a. e-loketten) voor de aanvraag van de verschillende erkenningen, vergunningen en certificaten die via document-automatisatie efficiënter kunnen verlopen. Ook specifieke digitale toepassingen zoals deze voor het melden van voetzoolletsels bij pluimvee en genetische gezondheid van honden en katten (Breeding Healthy Pets) worden ontwikkeld.

We onderhouden en verbeteren de bestaande digitale toepassingen met betrekking tot dierenwelzijn die door externe partners gebruikt worden (vb. DogID en CatID). Ik laat ook nagaan hoe we de dierenasielen nog digitaal kunnen ondersteunen, met zo min mogelijk administratieve last voor de asielmedewerkers.

Ik wil Artificiële Intelligentie inzetten voor het opsporen van overtredingen, bijvoorbeeld bij online advertenties voor dieren. Overtredingen kunnen op deze wijze veel sneller geïdentificeerd en aangepakt worden.

Om deze digitale uitdagingen aan te kunnen gaan, investeer ik in ontwikkeling, infrastructuur en opleiding.

6. Lijst met afkortingen

Niet van toepassing.

7. Bijlagen: Overzicht Beleids- en Regelgevingsinitiatieven (regelgeving, onderzoek en evaluaties)

/